СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 188. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 15. серпня, 1927. VOL. XXXV. No. 188. Jersey City, N. J., Monday, August 15. 1927. THREE CENTS

БУНТ ІНДІЯН В БОЛІВІЇ

СТРАШНА НУЖДА ПРИЧИНОЮ РЕВОЛЮЦІЙНОГО ЗРИВУ, ЗВЕРНЕНОГО ПРОТИ БІЛИХ ЛЮДЕЙ. — В ПЕРШИХ СУТИЧКАХ ЗГИНУЛО 100 ІНДІЯН.

ЛЯ ПАЗ, Болівія, 12. серпня. — 80,000 нащадків славного, старинного індіянського племени Інка підняли бунт проти влади білих, що довели їх до крайного убожества і нужди. Узброєні в палки і камінне нападають на доми і фарми білих і палять і нищать їх. Иншого оружя не мають. Наступають великими громадами, а за ними йдуть жінки з дітьми. Уряд збирає війско до боротьби з ними, а боротьба та не буде тяжка з огляду на це, що Індіяне не мають ніякого оружя.

Збунтовані представляють собою образ крайної нужди. Початок бунту мав місце в околиці міста Сукр. В першій боротьбі з війском згинуло 100 Індіян, але ранених було богато більше. Властивою причиною вибуху революції був несправедливий поділ землі. Рух цей звернений проти білих, себто Еспанців, в яких руках управа краю.

Індіяне племени Інка творили колись могутню державу, що обнимала сегоднішні краї Перу, Еквадор і Болівію. Їх богом було сонце. Мали високо розвинену культуру. Усвоїли ляму і пса. Їх державою правлено по взірцях теократії. Їх володар був не тільки заступником божества, але і самим божеством. Уряд володаря був дідичний в жіночій лінії. Хліборобство було в них дуже високо розвинене вже дуже рано. Вони знали справляти землю вже на „модерний" спосіб, вміли її наводнювати і підносити штучно її плодовитість. Будували акведукти і канали. Будівництво було рівнож у них на високім степені. Мали деякі відомости з медицини, а рівнож вміли бальзамувати тіла.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА ГАВАЙСЬКОГО ЛЕТУ.

ЗГИНУВ КАПІТАН РОДЖЕРС. — ЛЕТ ЩЕ НЕ РОЗПОЧАТО, А ВЖЕ ЗГИНУЛА ТРЕТА ЖЕРТВА.

ЛОС ЕНДЖЕЛОС, КАЛ., 12. серпня. — Капітан Артур Роджерс злетів з літака Спирит оф Лос Енджелос та з огляду на те, що літак не був високо над землею, не було доволі часу, щоби могла відчинитися парасоля і летун впав на землю і згинув на місци. А аероплян впав рівнож і розбився, не знати тільки з яких причин.

Капітан Роджерс пробував літак, на якім мав перелетіти Пасифік як один з учасників конкурсового лету з Сан Франциско до Гавайських островів, на який то лет призначена нагорода в сумі $35,000.

Вчера згинули щойно при пробнім леті два другі визначні летуни, а сегодня впав жертвою военний британський герой, який розбив в світовій війні 32 ворожих аеропляні́в. Свідком тої катастрофи була жінка капітана Роджерса. Заплакана заявила: Богу слава, що оставив мені хоч дочку.

САККО ДАЛІ ГОЛОДУЄ.

БУДУТЬ ЙОГО ШТУЧНО ВІДЖИВЛЯТИ, БО В ПРОТИВНІМ РАЗІ ПОМРЕ ЩЕ ПЕРЕД ДНЕМ 22 СЕРПНЯ.

БОСТОН, 12. серпня. — Вже 27 день Сакко не принимає поживи. Коли його відвідала жінка і просила піти слідом за Ванцеттім і взяти поживу, він сказав: От говорім про що иншого, от хочби про голуби, що літають веселі і раді по подвірю. Жінка відповіла, що вони веселі, бо їдять. На те усміхнувся Сакко, але поживи не взяв. Будуть його пробувати одкаче штучно годувати, коли лікар скаже, що наближається критична година, коли він з голоду може померти.

Сакко став дуже байдужним. Він не має надії вийти, навіть колиб розписали нову розправу. Більші шанси має Ванцетті, тому він і більш веселий.

Оборона робить успішно приготовання до розправи, що відбудеться у вівторок. Кажуть, що є надія на помилуванне, бо протести з Европи мали таки потрясти рішучістю Фуллера, який був противний помилуванню.

ЮВИЛЕЙ ФОНОҐРАФУ.

ЕДІСОН РОЗПОВІДАЄ ПО РАДІО ТУ САМУ БАЙКУ, ЩО ЇЇ ПУСТИВ ПО ФОНОҐРАФІ ТОМУ 50 ЛІТ ВЗАД.

ВЕСТ ОРЕНДЖ, Н. Дж., 12. серпня. — Понад 200 визначних гостей зібралося в домі Едісона, щоби відсвяткувати 50-літний ювилей фоноґрафу. Старий винахідчик приступив тоді до радіо і переповів ту саму байку, яку перед 50 роками пустив як першу фоноґрафічну знимку. Зачинається та байка: Марійка мала мале ягнятко. По тім відповідав Едісон на ріжні питання в справі виборів і т. п. Між иншим заявив, що фоноґраф причинився дуже много до того, що уприємнив людям домашне життя.

В той день надійшли сотки ріжних телеґрам з желаннями, між иншим і від Муссолінія, президента Масарика і бельґійського короля Альберта.

КУЛИДЖ РІШУЧО НЕ БУДЕ КАНДИДУВАТИ.

В СВІЙ ЧАС ВИДАСТЬ ЩЕ ОСІБНУ ЗАЯВУ.

РЕПІД СИТІ, Савт Дакота, 12. серпня. — Президент Кулидж видасть ще осібну заяву, щоби упередити своїх приклонників, щоби не голосували на него при правиборах. В той спосіб хоче президент усунути з рядів партії всяке замішанне. Зі своїми приятелями обговорює він тепер тільки ті справи, які він хотів би викінчити ще за свого урядовання. До них належить головно фармерська справа.

ЕВРОПЕЙСЬКА ОПІНІЯ В СПРАВІ ВІДЛОЖЕННЯ ЕКЗЕКУЦІЇ САККА І ВАНЦЕТТІ.

ПАРИЖ, 11. серпня. — Французька опінія збилась цілковито з пантелику по причині хвилевого завішення вироку смерти над Сакком і Ванцетім, однак публика приняла сю вістку з полекшою.

Однак люде усяких політичних груп є згідні у тім, що про екзекуцію не може бути тепер і мови і що Сакко і Ванцетті, хотяйби навіть і винні, не повинні бути страчені, але повинні бути помилувані.

МОСКВА, 11. серпня. — Тутешні часописи уважають відложення страчення Сакка і Ванцетті як хвилеву побіду пролетаріяту над „криком буржуазії за пімстою".

Московська Правда пише: „Чи американські кати в послідній хвилі змінили свою гадку і рішили здержати цілковито виконаая своїх намірів, чи є се лише цинічною насмішкою, як у минувшині, і новою штукою для продовження мук тих двох невинних людей?"

РУМУНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ДАРУВАЛО МИГАЄВИ ЗАМОК.

СІНАЙЯ, Румунія, 11. вересня. — Румунське правительство дарувало новому шестилітньому королеви Мигаєви величавий замок, вартости 3 міліони долярів у Сінайя, в Карпатських горах, на мешкання. Замок складається з 75 кімнат, має золоту престольну салю, балеві кімнати, мармурові балюстради, фонтани, звисаючі городи, саджавки до пливання, та повно всіляких дорогоцінних прикрас у орієнтальнім і европейськім стилю.

Молодий король оглядав дарунок, разом зі своєю матерю, принцесною Оленою та був дуже ним врадуваний. Особливо тішили його коні з заліза, на яких думає возитись, а також величаве мале ліжко. Молодий король журиться лише тим, „де буде спати його пес Момбо!"

„ДИКИЙ ЧОЛОВІК" СТРАШИТЬ ДІВЧАТ.

САВТ АМБОЙ, Н. Дж., 11. серпня. — Ціла громада мешканців і полісменів шукає по гущавинах за „диким чоловіком", що нападає на дівчат, які збирають там ягоди. Цей чоловік має мати велику бороду і скаче як малпа. Дівчатам ще великої шкоди не наробив, тільки настрашив їх і повідбирав ягоди. Поліція вже була впала майже на слід, бо бачила, як якийсь чоловік вискочив з гущавини, сів на авто і зник так скоро, що не можна було його дігнати.

ЖІНОЧІ РЕКОРДИ.

У Варшаві трапилася така подія: Сура Крахман привела до комісаріяту свого чоловіка, бородатого великана... на шнурку. Там заявила вона, що привела небезпечного бандита, який украв її 800 дол. і хотів її вбити. На це муж Сури відповів заляканим голосом, що ніяких грошей не брав і що не він знущається над жінкою, а вона над ним.

НЕЧУВАНА ПОВІНЬ НА НІМЕЦЬКО-ЧЕСЬКОМУ КОРДОНІ.

На німецько-чехословацькому кордоні наступило обірвання хмари, що спричинило там нечувану повінь. Поблизька ріка Міґліц в короткому часі піднилась на кілька метрів, заливаючи поблизькі села та міста. Головно потерпіло дуже містечко Тірма, де у струях зібраної води втопилося 26 осіб.

Не менше застрашаючий образ представлявся у місті Ґляєґіте. Зібрані води залили до 3 м. висоти місцевий двірець та стоячий там особовий потяг. Подорожніх, які хотіли вискочити з цього потягу, пірвали хвилі шаліючої води. Щойно по 2 годинах огневій сторожі вдалося видістати з ваґонів крізь вікна жінок та дітей, та примістити їх на першому поверсі двірця. На просторі кількох кільометрів знищений зовсім залізничий тор. Теж автомобілева комунікація знищена.

Знов-жеж в иншому містечку повінь знищила половину домів. Камінний міст, який находиться в цьому місті і це вже понад 100 літ, зовсім знищений. Ще гірша доля стрінула поблизьке село, в якому не остало ні одного цілого дому. Число жертв у людях обчисляють там на 150 осіб.

Рівночасно з цею повінню шалів в поблизьких краях сильний гураґан, який наробив чимало спустошення. З причини знищення телефонічних та телеґрафічних проводів не можна було дотепер позбирати вістей про всі заподіяні шкоди.

800 ПОЛІЦАЇВ А 400 ЗЛОДІЇВ.

Цими днями поручив міністер Складковскі комендантові варшавської поліції уладити облаву на злодіїв цілого варшавського повіту. В облаві взяло участь 800 поліцаїв, що у висліді прилапали 400 злодіїв. Як бачимо, живо показалося дуже обильним.

ЖЕРТВА ВИСЛИ І ПОЛЬСЬКІ РИБАЛКИ.

В околиці Казимира (люблинського повіту) у Висли втопилася 21-літня українська артистка Марія Стомішаківна, яка мала вийти за тиждень замуж. „Ґазета Поранна" додає таку увагу: „Слід напятнувати поведінку рибалок, які не поквапились допомогти потопаючій, імовірно з тої причини, що за кожнюго виловленого потопельника одержують нагороду". З цього виходило би, що рибалки на Висли цінять більше трупів як живих і що врятовані люде платять їм за своє життя менше як урядова такса за потопельників.

ЗНОВУ ОДНА КАТАСТРОФА.

З Берліна доносять, що недалеко місцевости Верніґеродє впав жертвою катастрофи поїзд, переповнений літниками. Поїзд звалився до ріки разом з мостом, якого підмила недавня повінь. Смерть найшло кількадесять осіб. Багато трупів не вспіли ще витягнути з води. Загального числа жертв ще не стверджено.

ЗРАДЛИВЕ БОЛОТО НА ЧЕРЕВИКАХ.

У Парижі розяснили одно таємне вбивство зовсім сучасною методою досліду. У „Бульонськім ліску" нашли трупа 13-літньої дівчини Бюрно. Її родичам щезло одночасно 3000 фр. Поліція шукала за якоюсь білявою дамою, що відвідувала вбиту жертву. Підозріння впало на одну Сербку, Курес, особу легкої поведінки. При ревізії найшли в неї 2000 фр., 1000 фр. заплатила вона саме за комірне, за яке була віддавна винна. Слід крови на панчосі розяснила вона тим, що різала курку. Та її курку різав хто інший, а вона сама не ночувала дома в ніч, коли вбито Бюрно. Всі познаки щодо злочину потвердив щойно поліційний хемік, який переаналізував болото на черевиках Курес; воно мало точнісько ті самі складники, що болото на черевиках убитої.

БОЖЕВІЛЬНИЙ ВИНАХІДНИКОМ.

У віденськім домі божевільних сидить проф. техніки др. Ґеорґ Мері, який винайшов там електричну лямпу незвичайної світляної сили. Цей винахід має великанське практичне значіння, бо заощаджує електричну енерґію. Мері продав свій патент за 2 міл. дол. Американцям і має ще інші винаходи великої ваги. Тому, що він не відповідає за свої вчинки, заведення для божевільних звернулося з домаганням призначити йому куратора для його майна, щоби він ці гроші не пропутав.

ЛАХМІТТЯ БОГАЧА.

Навіть жебрак, коли вміє жити як аскет, може з літами дійти до малого майна. Цими днями арештували у Парижі випадково жербака, який падав виснажений з голоду, а коли зробили на ньому ревізую, виявилося, що в кожнім клаптику вбрання мав він банкноти та золоті монети — разом 20,000 фр. Все це ощадности з милостині за 30 літ.

ГИНУТЬ ЖОВНІРИ.

В часі військових вправ у Рембертові, під Варшавою, розірвався ненадійно гарматний набій, вбиваючи двох жовнірів та поранивши одного. Імен убитих покищо не подано, як також хто завинив у безперечно недбайливому веденню вправ, при чому не вперше грається з людським життям.

БАНДИТИ БІЛЯ КОЛОМИЇ.

На днях вертало гостинцем з Камінки до Коломиї кількох купців, які мали при собі великі грошеві суми. В лісі напали на них бандити та під погрозою смерти зажадали грошей. Купці не злякалися а перевели формальну боротьбу, в якій трох віднесло тяжкі рани, а один, Давід Камфор згинув на місці. Двох бандитів, користаючи з замішання, забрали гроші і втікли в ліс. Поліція устаилила, що вони називаються Владислав Маркус і Василь Проскурніцкі та шукає енерґійно за ними.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ХВАЛИТЬ ВІДЛОЖЕННЯ СТРАЧЕННЯ САККА І ВАНЦЕТТІ

ВИСКАЗУЄ НАДІЮ, ЩО ЗАСУДЖЕНІ БУДУТЬ ВКІНЦІ ПОМИЛУВАНІ.

ПАРИЖ, 12. серпня. — Уся французька преса приняла з великим вдоволенням вістку про відложення страчення Сакка і Ванцетті. Більшість з них уважає се за заповідь, що Сакко і Ванцетті будуть жити довше, як 12 днів, як їм се дозволив ґовернор Фуллер. Французька преса тішиться ще і длятого, що двом засудженим не відібрано життя, як се вже було постановлене, бо „так богато людей уважає їх за невинних".

Загальна опінія французької преси усяких політичних напрямків є така, що колиб по 12 днях обох засуджених таки страчено, „то булиби се нечувано страшні тортури держати двох засуджених через 7 літ під загрозою безнастанно на них ждучої смерти".

„Відложення виконання кари смерти повинно мати як наслідок помилування обох ожидаючих смерти. Ґовернор стейту Массечузетс є до сего уповноважений. Він може скористати з сього права і тим положити кінець болючій драмі. Сего сподіється по нім кожний край".

ВНЕСОК, ВИСКАЗУЮЧИЙ НЕДОВІРЯ ДЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА КОСҐРЕЙВА.

РОБІТНИЧА ІРЛЯНДСЬКА ПАРТІЯ УТВОРИТЬ НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

ЛОНДОН, 12. серпня. — Джансон, провідник робітничої партії заявив у ірляндськім парляменті Дейл Ерін, що поставить у вівторок, 16. серпня, внесок, висказуючий недовіря для правительства Косґрейва. За внеском буде голосувати ціла робітнича партія, а також правдоподібно 7 членів національної партії Національної Ліґи, що остає під проводом капітана Вілляма Редмонда, а також трох незалежних послів. Правительство Косґрейва думає боротись до останка, хотяй при втіркові́м голосованню буде мати за собою 67 голосів, а проти себе 77.

В парляментарних ірляндських кругах думають, що внесок недовіря для правительства Косґрейва не спричинить розвязання парляменту, Дейл Ерін, лише покликання Тома Джансона, голови робітничої партії, до утворення нового міністерства. Догадуються також, що робітнича партія остаке при владі найменше 6 місяців.

ҐЕН. ЗАҐУРСЬКОГО УВІЛЬНЕНО НА ПРИКАЗ МІНІСТРА ВІЙНИ.

НАЧАЛЬНИКА ВЯЗНИЦІ У ВИЛЬНІ АРЕШТОВАНО.

ВАРШАВА, 12. серпня. — Польське правительство видало комунікат, у якім каже, що ґенерала Заґурського, який у загадковий спосіб зник з вязниці у Вильні, випущено на волю на приказ міністерства війни. Мимо того арештовано начальника вязниці у Вильні.

Ґенерала Заґурського проголошено дезертиром з польської армії і оповістки про се оголошено по цілім краю.

Сконфісковано три дальші польські часописи за те, що помістили статті, у яких пишеться, що за загадкове щезнення Заґурського належить винити польське правительство і що Заґурського уведено за старанням правительства, щоби запобічи неприємностям для тих, які є відвічальні за його арештовання.

Маршалок Пілсудський вибрався до своєї літної резиденції і відмовився дати якінебудь пояснення у згаданій висше справі.

10 ЛІТАКІВ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ПЕРЕЛЕТІТИ АТЛЯНТИК.

ЧЕКАЮТЬ ЛИШЕ НАГОДИ, ЩОБИ РОЗПОЧАТИ ПЕРЕЛЕТ.

ПАРИЖ, 11. серпня. — 10 европейських літаків є готових до перелету через Атлянтик. Пять з них вилетить з Франції, чотири з Німеччини, а лише оден з Анґлії. З пять перелетів з Парижа, чотири відбудеться у французьких літаках, а оден у американськім, кермованім французьким пільотом. Більшість летунів наміряє летіти до Ню Йорку, деякі однак взяли за ціль свого причалення Клівлянд або Филаделфію, щоби одержати нагороди, які призначено для перших летунів, що прилетять до тих міст.

Більшість летунів думає летіти північною рутою понад полуднево-західну Анґлію й Ірляндію до Нової Фунляндії, а лише деякі понад острови Азори, яка то рута веде через найдикший простір Атлянтійського океану.

НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ ГОТОВІ ДО ПЕРЕЛЕТУ ЧЕРЕЗ АТЛЯНТИК.

ДЕССАВ, 12. серпня. — Оба літаки Юнкерса, Европа і Бремен, стоять готові до перелету через Атлянтик. На случай погоди виберуться вони в дорогу у суботу між 6 й 8 год. вечером.

Тенки обох літаків наповнено газоліною, а також уміщено вже поживу на літаках. Оба пільоти не бояться розпочати перелет 13-го серпня і кажуть, що 13-ка уважається щасливим числом.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Single copy 3 cents.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПО КОНФЕРЕНЦІЇ РОЗЗБРОЄННЯ — ЗБРОЄННЯ

Гарно відбулося свято отворення МОСТА МИРА, що лучить Злучені Держави з Канадою і гарні там виголошено мови про згоду і взаїмну любов. Говорили найвисші англійські, канадійські і американські урядовці, премієри, наслідник англійського престола і заступник президента Злучених Держав. З їх промов виходило, що немислима майже вже ніяка війна між Америкою а Канадою чи Англією, а заступник президента Дос підніс, що женевська конференція для припинення зброєння на мори розбилася вправді, але тільки тому, що не була з боку Америки як слід підготована. Ніяких непорозумінь одначе вона між Англією і Америкою не оставить, ні не спричинить перегонів в розбудові фльоти. Таке саме заявив рівнож і президент Кулидж сейчас по розбиттю женевської конференції.

Та разом з тими заявами ми є свідками того, що президент Кулидж затвердив плян розбудови фльоти і згодився на негайну будову вісьмох 10,000-тонових кружляків з тим, що до 1935 року має бути збудованих 18 нових кружляків. Таке виходить з конференції, яку мав през. Кулидж з секретарем маринарки Вилбуром. А сенатор з Огайо Фесс заявляє тепер далі, що конґрес на найблищій сесії не тільки заапробує плян президента Кулиджа в справі розбудови фльоти, але поширить його на більшу скалю, бо Америка мусить не тільки дорівнати на мори Англії, але її ще й перевисшити. Те саме наступить і на поли авіяції. На протязі найблищих пятьох літ буде побудовано нових 1800 аеропляиів.

Ті заяви і дебати викликали в Англії ріжні коментарі. Кажуть там, що Америка розпочинає тепер з Англією перегони в зброєнню і ось тому сер Леміиґ Вортінґтон-Івенс, англійський секретар війни, заявив, що мимо розбитої женевської конференції Англія не думає братися до побільшення своєї фльоти і переганятися в її розбудові з Америкою, а навпаки буде свою фльоту ще зменшувати.

Як бачимо, женевська конференція не тільки, що не принесла Америці сподіваної користи з матеріяльного боку і не принесла обмеження уоруження на мори і зменшення видатків на фльоту, але хиба тільки приспішила зброєнне, а тим самим і нові видатки. Виходить, що Америка побоюється, що на случай конфлікту воєнного її сили на мори невистарчаючі. Але вони невистарчаючі тільки супроти одної Анґлії, бо та одна сильніща від неї. Колиж Америка хоче доконче дорівнати Анґлії, чи її ще перевисшити, значить предбачує можливість воєнного конфлікту з Анґлією. При чомуж тут ті гарні мови про вічний мир, так гарно виголошені при посвяченню моста Мира?

„СТАРИЙ ТИГР"

Коли пишемо про „старого тигра", то не маємо на думці справдішного жорстокого і пажерливого тигра, що жиє десь у нетрах полудневої Азії, чи в Індіях Заганґесових, але нашого старого знакомого, звісного нам з мирової конференції і з Версайського Мира, бувшого воєнного президента Франції, п. Дж. Клемансо. Старого Клеманса, визначного французького політика назвали „старим тигром" і хто знає, чи не цілком влучно. Серед нас, Українців полишиться про нього як найгірша память, бо се „той перший", що віддав нас на поталу нашим ворогам Полякам, а решту довершила вже славна „Рада Амбасадорів". „Старий тигр" Клемансо се той, що обдурив бувшого президента нашої республики В. Вилсона, чоловіка шляхотного і ідеаліста, але добродушного і цілком не так бистро-орієнтуючогося і хитрого політика як Клемансо. Клемансо висміяв потихоньку його „14. точок", що мали служити як підстава до заключення мира у Версалю, а з яких, як звісно, нічо не вийшло. Він головно причинився до того, що Версайський Мир, замісць бути дійсним миром, „без побіджених і побідників", стався миром насильства і несправедливости, що віддав слабші і гноблені народи у руки їх сильніших гнобителів, а нераз національних ворогів. Клемансо се той, що слухаючи підшептів польського премієра Падеревського і вшехпольського лідера Дмовського, намовив мирову конференцію до того, що вона вислала через Німеччину армію Галлєра до Східної Галичини, нібито бити большевиків, а в дійсности ся армія з большевиками ніколи не стрінулася, а пішла видирати рідну землю від українського народа і билася з Українською Армією, що не була цілковито большевицькою, але навпаки: билася з большевиками.

В нюйорськім „Івнінґ Пост" находимо таку досить влучну політичну сильветку Джорджа Клемансо, званого популярно „старим тигром".

Звичайно уважають Клеманса за циніка. Мусів однак він бути хоч в молодости ідеалістом, бо сліди ідеалізму спостерігаємо у цілій його довголітній політичній карієрі.

На всякий случай Клемансо не був того рода циніком, щоби продавав свої переконання, як звичайно роблять це політики, для здобуття слави і становища.

Клемансо не старався о почести і уряди. Знав він знаменито, що дійсної влади не можна купити ані дорогою політичних компромісів, ані опортуністичною зміною поглядів. Не стояв він ніколи з боку і не приглядався байдужно біжучим подіям. Брав живу участь в політичнім життю Франції на протязі двох ґенерацій; боровся тяжко і завзято в обороні засад, які уважав за справедливі, через що дали йому імя „тиґра".

Видко, що Клемансо посідав якісь ідеали, за котрі готов був боротися до посліднього. Не розходилось йому о уряди і користи, а найлучшим доказом сего є те, що Клемансо на протязі своєї довгої політичної карієри тільки два рази був на високім уряді — раз в 1906 р., і другий раз в часі світової війни, коли французький нарід інстинктовно звернувся до нього, як чоловіка, якого дух не дався нагнути, був незломний і котрий в питомий йому спосіб служив з цілої душі Франції.

Клемансо стало відмовлявся від уряду у міністерських кабінетах, а кожне правительство уважало його за найбезпечнішого свого політичного противника. Про його силу і вплив свідчить те, що він повалив 18 ріжних кабінетів, і ніколи не дався перекупити, коли йому жертвовано міністерську теку, щоби тільки вирікся своїх переконань і політичної програми, яку уважав за найвідповіднішу для Франції.

Одного разу засуджено Клеманса на прогнання з краю, за його супротивлення монархістичному правительству. Він виїхав тоді до Америки, де перебув довший час, заробляючи на прожиток як учитель у публичній школі. Другий раз його мало що не розстріляно на приказ париської Комуни тому, що був її противником.

У світлі тих актів показується нам гарний профіль політика, чоловіка неугнутого характеру, не даючогося перекупити, сталого в поглядах і засадах.

Карієра політична Клеманса не є карієрою чоловіка, що тільки здвигає раменами і каже: „Що за ріжниця?" Тільки з американської точки погляду уважають Клеманса за циніка. Не помилявся він цілковито щодо людей і інституцій. Чужий йому був сентименталізм. Тому його сцисія з президентом Вилсоном на мировій конференції була неминучою. Старий, поморщений, гордий і неугнутий в переконаннях Клемансо був типовим представителем старої Европи, мудрої з причини многих досвідів і неуспіхів, підчас коли Вилсон зі своїми надіями, сентименталізмом і аспіраціями репрезентував молоду, прудку Америку. Клемансо був головою версайської конференції, а Вилсон її серцем. Однак оба вони однакові поробили похибки.

І бачить ті помилки Клемансо ще перед кінцем свого життя, що політика гнету, шовінізму і непримиримости та іґнорования справедливих домагань слабших народів не доводить до тревалого мира, бо, як звісно, при помочі кнута, а навіть баґнета довго правити не можна і тому Версайський мир вже тепер латають всякими додатковими договорами і уступками. От хочби згадати про Льокарно або про звісний „Плян Доса", а прийде час, що його цілком змінять, бо сей мир, як вже всі бачать, веде не до „замирення Европи", але носить у собі зародки нової війни і міжнародних непорозумінь.

ЩО КАЖЕ СТАЛІН?

Йосиф Сталін, оден з теперішних провідників Совітської Росії і ґенеральний секретар Всесоюзної Комуністичної Партії, по довшій мовчанці промовив і то на сторінках московської „Правди", орґану Всесоюзної Компартії. У своїй довгій статті обговорює сей визначний совітський політик усі важніщі російські і світові справи, а обговорює їх, розуміється, виходячи з большевицької точки погляду.

Вістрє його інтересної статті вимірене є головно проти опозиціоністів з рядів Троцького і Зіновева. У першій части своєї статті обговорює Сталін небезпеку війни і остро критикує Троцького і Зіновева та зове їх тхорями — боягузами, які в передодні війни Совітів з Европою бояться відвічальности і бажалиби змінити совітську політику відносно Европи і Азії.

Опісля бавиться Сталін в пророка, як під сю хвилю роблять усі визначні совітські політики і заповідає, що находимось в передодні вибуху европейської війни, саме у такій самій хвилі, як се малась справа у літі 1914 року. Неможливість прийти до якогось порозуміння між Анґлією і Злученими Державами, Злученими Державами і Япаном, Францією і Італією, Францією і Анґлією, а також скорий поворот Німеччини до свого передвоєнного становища під зглядом економічно-торговельним віщує, після Сталіна, нову европейську війну.

Дальше пише Сталін, що найбільшим ворогом Совітського Союза є імперіялістична Анґлія, про що голосять вже віддавна і инші провідники большевизму, бо Анґлія є найбільше капіталістичною державою на світі, та через те саме і хоче знищити Совітський Союз. Наїзд на совітську амбасаду в Пекіні і убиття російського посла у Варшаві, П. Войкова, се діло інтриґ і підшептів анґлійського, консервативного правительства, з Болдвином, Чорчилем і иншими лордами на чолі. Анґлія хотіла тими двома подіями викликати ненависть до Совітів і їх спровокувати. Однак їй се не удалось. Тому інтриґує вона дальше і веде протисовітську аґітацію у всіх державах.

У другій части своєї статті занимається Сталін справами на азійськім континенті. Він предсказує, що у Китаю вибухне у короткім часі нова і то правдива соціяльна революція, яка у своїх наслідках буде мати введення комуністичного ладу у Китаю.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЩО ДУМАЮТЬ НА УКРАЇНІ ПРО МАЙБУТНЮ ВІЙНУ.

Відгуки останніх подій — Нова колотнеча всіх лякає. — Що чекає цих, які враз з імперіялістами пішлиби походом на брата.

(Наводимо тут уривок з листа, одержаного одним із українських громадян, поселених у Франції, від своїх батьків, що живуть в одному з сіл на Полтавщині. Село це має до 3 тисячі мешканців і лежить 12 верств од залізниці. Лист поміщений у перше у часописі „Українські Вісти", ч. 34 з 25. червня ц. р.).

„В останні часи у нас богато балакають про війну. Кажуть, що Анґлійці прогнали нашого преставника з Анґлії і не хотять більше з нами мати діла, що вони підкупили якогось російського панича-денікінця і той убив нашого представника в Польщі, і цим всім начебто вони нас задирають, аби почати війну з нами і розбити нас. Чи так воно, чи не так, але народ у нас воювати не хоче. Тільки-тільки що почало у нас налагоджуватися життя, тільки встигли забути про ті мобілізації, реквізиції, про ранених, забитих, про евакуації, наступи, зміни влад та урядів, і знову щоб все почалося зпочатку — це не можливо, і тому з такою ненавистю балакають тепер у нас про Англичан та инших, що хотять на нас іти і знову затівають війну. Про Французів щось у нас не чути, щоб і вони збиралися проти нас іти. А як у вас там про се балакають і якже воно буде з нами? Вони-ж і вас примусять іти з ними і знову, як при Денікіні, воювати проти нас — чи ні? А як ви будете наступати проти нас, то що-ж воно буде? Я собі і не уявляю, борони Боже. Та це-ж не девятнацятий чи двацятий рік, коли все одно, було зруйновано і ладу не було ніякого; а тепер же ніхто тут і чути не хоче про нову колотнечу і вас будуть ненавидіти ще більше ніж тоді; знову зявляться зелені, а селяне з вилами будуть від вас відбиватися, бо з вами-ж повернуть знову поміщики і знову почнуть одбірати землю, вимагати грошей за старе та розшукувати те, що було у них розібрано; а у нас же спалили завод і хутори тощо, та це буде жах — хоть тікай. Як будеш писати — напиши, що чути у вас — нас це дуже цікавить, але одно знай — з ними не йди, краще переїдь на Україну, яка не буде воювати, тай почекай...

„Чому Ти й досі не їдеш, ми усі Тебе виглядали; думали, по весні повернешся і допоможеш вже нам поратися біля хазяйства, а воно вже й літо настало, вже й сінокоси почалися, а Тебе немає. А ось тут приїхав... з Сербії ще на Паску і тепер вже дома хазяйнує — він у нас тепер і в совіті—він же і розказував на мітинґу про те, що денікінці досі не покинули думки напасти і що вони так і живуть подками. Чи правда-ж воно? Невже вони зовсім не знають, як тут на них дивляться і що вже ні царям, ні иншим повороту немає? І хто-ж їх там годує і спомагає? Певне-ж знову ті Англичане. І на що вони розраховують? Хто їм поверне? Якщо ми, селяне, то не діждуть"...

ШКОЛА І ЦЕРКВА

КРИТИЧНІ УВАГИ ДО ШКІЛЬНОГО ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Написав **Проф. Др. Олександер Сушко.**

(Докінчення).

А рівночасно з усім тим і зявилось тее, що мусіло борше чи пізнійше наступити: **попит за українською інтеліґенцією.** І нечайно попит сей оказався так великим і так пекучим, що чимало наших робітничих орґанізацій почало спроваджувати собі, просто в останніх шістьох місяцях, інтеліґентних працівників з Европи! Число місцевих оказалося вже недостаточним! Звичайні робітники-чорнороби заговорили голосно **про негайну конечність будівництва українського шкільництва в Америці, заговорили про орґанізацію українсько - американської школи, вибір шкільних підручників, кваліфікацію учительських сил, про зїзд українсько-американських учителів, про негайне сформоване Української Шкільної Ради в Америці, і т. д., і т. д.** А в Канаді і Злучених Державах самі робітники стали орґанізувати українські учительські семинарії.

„Усе те прийшло так негайно і так стихійно, що я іще нині маю враження **формального хмаролому!** Пробудженне мас мало просто **революційний характер,** й воно захитало до основ усіма нашими дотеперішніми поглядами на **„народ"** та на його **„провідників".** Здавалося, що ось на наших очах наступила якась страшна експльозія, що розсипала в порох наш **старий, полатаний та струпішілий Пантеон,** та добула на верх **нові цінности, нові поняття:** нечайно тії, яких ще ось недавно проваджено неначе тую безмовну череду худоби на воловоді, прояснили чудовими огнями неначе тії казочні ангели, та чудовими блисками **своїх умів і сердець** осліпили просто своїх дотеперішніх „пасторів", і прорекли громовими голосами своє могутне слово:

„Досі вели ви нас манівцями до певної загибелі. Сьогодня попровадимо вже себе самих — до ясного сонця народньої волі і щастя! Спасіння наше і усього нашого народа в НАУЦІ, ПРАЦІ, ЄДНОСТИ ТА БОРОТЬБІ! І підемо ми, українські працюючі маси, цим новим шляхом всенароднього Відродження не самі, але разом і поруч тої нашої інтеліґенції, яка цей шлях вказувала нам та дораджувала устами наших найкращих людий та горячих народолюбців, почавши ще від часів громогласного черця Івана з Вишні та розумного Юрка Рогатинця — аж до часів безсмертної памяти Мих. Драгоманова, М. Павлика та Івана Франка! Підемо ним сміливо та неустрашимо з бадьорою робітничою піснею на устах — аж до остаточної певної побіди!"

Ось так заговорили нечайно наші працюючі маси в Америці, а разом з тим і дали нам **своє розумінне** кабалістичного досі слова **„інтеліґенція".**

УКРАЇНСЬКА ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ В АМЕРИЦІ

(ПРО ЇЇ УЧАСТЬ В НАРОДНІЙ РОБОТІ).

Написав **Проф. Др. Олександер Сушко.**

Українська інтеліґенція в старому краю, в Америці і „суперінтеліґенти".

У старому краю привикли ми називати **„інтеліґенцією"** людей, що кінчили вищі школи та не займалися фізичною працею. Хто жив з праці рук на ріллі, цей звався селянин, хто жив з ремесла, цей був ремісником, а коли хто був ковбасником; свинарем (торговцем свиньми) або і склепарем, той рідко коли попадав у катеґорію „інтеліґенції", хоча би й обертав сотнями тисяч талярів річно.

Річ природна, що серед доволі ріжноманітної інтеліґентської верстви мусіли і у нас витворитися згодом доволі маркантні **діференційні черти.** Ми навчилися отже відріжнювати інтеліґенцію **„родовиту"** від **людий нових,** напливових („гомо новус"), та ділили інтеліґентів на членів **високої, середньої та нищої інтеліґенції.** До високої інтеліґенції зачисляли ми, звичайно, вище духовенство, т. є. владик і крилошан (каноників), високих урядників та докторів фільософії, прав і медицини; середню інтеліґенцію творили: ґімназійні учителі, середнє урядництво, священики і т. п.; найнищий щебель інтеліґентської драбини займали у нас, звичайно, народні учителі. Усяж та сіра братія, що не мала щастя вивчитись ані на народніх учителів, ані не могла перейти так званої „матури" (т. є. не витримала останнього іспиту після укінчення вісьмох ґімназійних кляс), такі, звичайно, попадали у клясу так званих **„пів-інтеліґентів".** Зайвим говорити, що ця верства була доволі численна та що між цими „півінтеліґентами" трафлялися нераз якраз високо інтеліґентні й прегарні одиниці.

Очевидна річ — це дуже загальний погляд на нашу старокраєву інтеліґенцію. Всеж таки не улягає ніякому сумнівови, що **того рода розуміиие „інтеліґенції" привезли з собою наші переселенці і до Америки.** Показується це наглядно і з відомих вже нам слів д. І. Березюка, який маркує виразно, що наша „еміґруюча інтеліґенція складалася в подавляючій більшости з молодих людей, переважно зі студентів, що з тих чи инших причин не покінчили ґімназій, і дуже рідко з тих „щасливців", що бачили „університет".

З повищих слів показується ясним, яким **мусів** бути склад нашої української інтеліґенції в Америці. Тут, на американськім ґрунті, силою умовин а радше таки силоміць, інтеліґентом ставав кождий студент — чи то учительської семинарії, чи ґімназії, чи остаточно студент місцевої вже, т. є. американської школи. Таких же щасливців, що **„бачили університет",** було тут дуже мало, а таких, що **кінчили університет,** або й титулованих (докторів), ще менше. Ці останні рекрутувалися переважно із ріжного рода **послів чи там делеґатів** рідного краю, що приїзджали до Америки звичайно у важних культурних, економічних, політичних та дипльоматичних місіях. Зайвим згадувати, що — як цего можна природно надіятися, усі ті посли і делеґати звичайно доктори права або фільософії, приїзджали до своїх американських братів з проханнями рідної землі **матеріяльної допомоги** чи то на наші просвітні та економічні інституції як: Рідна Школа, Наукове Товариство ім. Шевченка, Національний Музей, Гіпотечний Банк і т. п., чи вкінци на військову та дипльоматичну, а свіжо — революційну боротьбу з нашим відвічним ворогом, Польщею. В ряди-годи — цей та той посол-делеґат лишався вже в Америці на довший протяг часу.

Чимало із **інтеліґентів-студентів** кінчило місцеві американські школи, чимало одначе розсипалося по ріжних позиціях на так званій „народній роботі"; й ці останні це найнещасливіща верства української інтеліґенції в Америці. Проскрибовані, а часто і явно та завзято переслідувані священиками, які бачили в них небезпечних собі „радикалів", провадили вони, а там і провадять іще по нинішний день, злиденне життя **„народніх працівників",** вислугуючись, нераз, за марну плату на всякого рода крайно хитких та ефемерних посадах у наших анемічних товариствах. Мені доводилося стрічати між ними чимало прегарних людей, ідейних, завзятих, роботящих і, що цікавіще, високо освічених („самоуків"). **Заслуги тих людей для громади є, безперечно, дуже великі.** Я вірю, що прийде час, коли ті самі люде займуть серед своїх громад важні, передові позиції. Дякуючи їх довголітньому громадському досвідови та випробованій чесноті і завзяттю, їм це справедливо належиться. Трафлялися одначе між ними одиниці, що горіли непримиримою ненавистю до усіх, що „мали щастя" (як висловлюється д. Березюк) навчитися і знати трохи більше від них, і ці бували в громаді **жерелом невпинних непорозумінь та крайно шкідливої ворожнечі, а навіть і братовбийчої боротьби.** Недостача вищої освіти та сліпе упередженне й ненависть до „щасливіщих" від себе, стали для них самих і для їх окруження жерелом справжнього нещастя. На щасте — нюторичних деморалізаторів, розпусників, пияків, картограїв та дефравдаторів громадського гроша було між ними зникаючо мало.

(Прод....)

НОВИЙ АНҐЛІЙСЬКИЙ МОЛИТОВНИК.

Конґрес представників англіканської церкви всіх напрямків затвердив 517 голосами проти 133 нове видання молитовника, що відповідає новим сучасним домаганням.

ПРЕТЕДЕНТИ ДО ПРЕСТОЛА

Бувший російський князь Кирил Володимирович заявляє, що кандидатом до російського престола буде його 10-літній син. Добре бодай, що лише кандидатом... Данська княжна вибирається інкоґніто на Литву, мріючи про престол.

КОЛИ ВИ НЕ МАЛИ ЗМОГИ БОРОТИСЯ В РЯДАХ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ ЗА ВИЗВОЛЕННЄ СВОГО НАРОДА; КОЛИ ВИ НЕ МУЧИЛИСЯ В ТЮРМАХ І ТАБОРАХ ЗА ТЕ, ЩО БОРОНИЛИ РІДНОЇ ЗЕМЛІ; КОЛИ МАЄТЕ ЗМОГУ ЗАРОБЛЯТИ І ЗАРОБЛЯТИ — СПОВНІТЬ ОБОВЯЗОК УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНИНА І ПЕРЕШЛІТЬ СВОЮ ЖЕРТВУ НА ІНВАЛІДІВ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПАТРІОТИЗМ І ТОРГОВЛЯ.

Недавно була уміщена допись п. Ковальчика в Свободі про відношення нашого загалу до торговлі. В своїй дописи п. Ковальчик жалується на нашу іміграцію в Америці, що не підпирає свого „рідного" бизнесу, що волить піти до чужого, що завидує розвоєви своїх бизнесменів і т. п. Вкінці взиває наш загал, щоб сей підпирав все і всюди своїх бизнесменів, бо як би ми мали богато бизнесменів, то мовляв такі загально-народні потреби, як культурно-просвітні чи гуманітарні, як от Дім Інвалідів чи Сиротинець У. Н. Союза, булиб побудовані за одним махом. Мушу сказати, що за мого 2 і піврічного тут побуту перечитав я вже добрий десяток подібних дописів. Не десь там в якихсь журнальчиках чи газетах, але так в нашому органі У. Н. Союза, Свободі. Всі вони не основані на належнім і всестороннім порозумінню торговельних справ тай тих економічних законів, якими керується всесвіт, а які то закони давно вже перечеркнули сентимент патріотизму. Можливо, що п. Ковальчик скаже, що я не маю почуття патріотизму, що стою на марксистській плятформі і т. д. Можна мати й таке враження, що я пишу щось противне, щоб, як то кажуть, впхнути своїх „чотири нових" в справу. Зовсім ні. Вже давно, після прочитання такої дописи, що порушає патріотизм і торговлю, зроджувалось в мене бажання поставити цю справу в правдивім її світлі, та все чекав, може хто то зробить хтось, що є більше компетентний в тій справі за мене. Та виджу, що таки я мушу відповісти. О скільки мені здається, п. Ковальчик є учителем з фаху. А як учитель, він певно знає про науку, що звется суспільною економією. А як знає і минає її з патріотичного чувства, бо його задушевним бажанням є українська справа в її ідейнім виді, тому його дописи, як і всіх подібних, не дають позитивних результатів. Сама ідея, відірвана від життя, значить тільки, що зеро.

Заки перейду до обговорення тих істин всесвітньої економіки, яким підчинений всесвіт, а тим самим і людина, зверну увагу шан. читачів на ті услівя, в яких наші люде ведуть торговлю. Як всюди, так і в тім місці, де я живу, є всілякі наші бизнесмени. Звичайно, є то люди, що вчера в поті чола складали цент до цента. Случайність позволила їм приміститися десь в кутику зі шториком. Першими їх клієнтами є таки все наші люде. Чи вони зовуть себе гірняками, чи подоляками, чи свідомими Українцями, то факт є фактом, що таки всі вони є Українці. Розуміється, не говорю про тих, що мають свої бизнеси серед Поляків, чи взагалі инших народностей. Не говорю і про тих, що, не зваживши добре, відкрили штор десь коло слізної улиці тай серед чисельної конкуренції. Вони мусять упасти жертвою свого власного нерозуміння. Тай нарікати їм нема чого. Як жеж вони, ті наші шторники ведуть той свій бизнес? А ось як: Пачка сірників всюди 5 центів — в них 7; фунт масла всюди 50 цнт., в них 59; як в инщих дозин яєць 30 цнт., то в них 39 цнт.; склянка гірчиці всюди 15 цнт., в них така сама 20 цнт. Дає барболю накладе половину зігнилої. Дає цибулю — те саме. Купить яйця несвіжі, продає дорозше за свіжі. Піде дитина за тейблетом, а знає скільки має бути листівок в нім. Перекидає з цікавости — бракує з 10 литівок. Або такий примірчик: Гладить склепар котика руками. Приходить покупець за мясом. Без жадної церемонії: в одну руку ніж, в другу мясо і ріже. Розуміється путящий покупець виганьбить такого „бизнесмена" і зажадає иншого, або і забереться зі штору. А то не сміє, другий раз не піде. О тім, що кожда господиня що дня свариться, щоб не приписував на книжці „більше як треба", вже не стану говорити. То вже знає найкраще всяка господиня, яка має щастє мати „бизнес" з ним. А-бо ще инший примірчик: Приходить покупець за квашеними огірками. „По чому — питається — штука?" „15 центів". „Та так дорого?" „Вел... то такий бизнес в Америці", каже „свій" шторник. Такий самий огірець всюди 3 центи. Може скаже дехто: бере дорозше, мабуть товар красший. Ніколи. Все гірший. Особливо той, що продається в розвоженню. Йду дорогою зі знакомим. Розмовляємо се і те. „Зачекайте, — каже знакомий. „Я скочу і візьму собі баксу сигареток". „Ну, а чому ви не взяли собі в свого". „Ет, я ніколи в него не беру, хіба як не стане мені. Отут в Англійця все цента таньше на баксі". Думаю собі: Балакай, балакай, чоловіче! А-дже-ж я, коли свій чоловік відкрив штор, кажу жінці: Найменшу річ бери в свого. Та по півтора року бизнесу зі своїм я прийшов до переконання, що то не шторник, а якесь недорозуміння. Морального права на поперття нашим загалом він не заслугує. Так, я то говорю річ. Не згадую вже й за гниль у шторах. А бруд, а нечистота, а неохайність, то є невідступні їх товариші. Так само, а може ще й гірше ведуть свої „бизнеси" Талійни і Поляки.

Тепер я торкнусь патріотизму наших бизнесменів. Вже є доказаною істиною, що всякий міняйло, всякий склепар, чи там, нехай не гніваються на мене, „бизнесмен", є з засади інтернаціоналістом. Доказано також, що ніхто не є так кривий душею і словом як „бизнесмен". Не робить ріжниці з якої нації. От вам знов примір: Заходять люди до „свого" шторника. Спорять про всячину. Тут і Поляк покупає собі і підсміхається. Такими самими усміхами кидає на него шторник. Наші спорять з Поляком. Поляк боронить свою „ойчизну", шторник мовчить. Він невтральний. Наші люди виходять зі штору, остається Поляк зі шторником. Тут вже шторник розперезав свого язика і підлещується Полякови, признаючи йому рацію. Якби були самі наші, він таку саму рацію признав би і їм. А як же з жертвами на народні чи гуманітарні цілі? Як, то нехай послужить факт, який я беру вже з великих американських бизнесменів. Є в Сиракюз, Н. Й., великий бизнесмен, власник міліонового штору. Я не знаю, кілько виносить його маєток. Знаю лиш, що не меньш як 2½ міліона в самім Сиракюз. Підчеркую, що не є то компанія, а батько і син. Коли жертвували на дітей ветеранів війни, які боролися як американські жовніри, то той пан Е. дав аж $2,500. Газети кричали, а робітник від робітника носився з газетою, вихвалюючи жертволюбивість Е. В мене промайнула думка зробити пропорцію таку: Хто більше жертвував: Е., що має 2½ міліона долярів лише в Сиракюз, чи мій товариш Р., робітник, що маючи 25 долярів на тиждень дав 25 центів? А зробив я то дуже просто: Взяв тай поділив суму 2½ міліона долярів, які має Е., через 25 долярів які одержує Р. на життя. Вийшло, що Е. має 100,000 разів більше маєтку. А тепер взяв я тих 2,500 долярів, які жертвував Е. на безпритульні діти, замінив на самі центи і поділив через 25 центів, які жертвував Р. Вийшло, що тут п. Е. дав тільки 10,000 раз більше від Р. А тепер всякому стане ясно, що щоб п. Е. дав суму рівну Р., мусів би дати не 2,500 долярів, а 25,000. Ще простійшими словами: пан Е. дав тільки одну тисячну часть свого майна як жертву, а Р. дав одну соту. А позаяк одна сота є більша від одної тисячної десять раз, то значить, що Р. дав десять раз більше від Е. Тай то ще Р. дав з грошей, які треба було зараз же порозносити як довг тим ріжним і нашим і чужим бизнесменам, а Е. дав лиш якусь соту частинку зі свого процента від капіталу. От, Вам, Шан. Читачі, примір, хто дає більше і хто будує, не кажу вже шапи та доми Вулвортів, чи Ларкінів, але ті сиротинці, ті всі інституції, які є і які ще треба збудувати. Ну, а ясною всякому, що наш бизнесмен не є ліпший за такого самого бизнесмена других націй.

Тепер перейду до обговорення тих законів економіки, з якими то законами всякому, а особливо тим нашим бизнесменам, які хотять мати успіх, треба познакомитися. Якіж то такі закони і в чім вони проявляються? Ось у чім: Мені треба перейти пару блаків до М. Але я знаю, що коли я возьму дорогу через сквер, омину кілька блаків і скорочу собі дорогу. На віщож мені скорочувати? А на те, скаже вже й дитина, щоб ноги не боліли (страта сили енергії), тай ще й на те, щоб скористати на часі. От вам і закон економіки, який міститься вже в самому чоловікові. Ідемо улицею. Рядом з нами в розмірованому порядкові стоять стовпи, що піддержують електричні дроти, або, як інжинири кажуть, сіть електричну. Дроти не привязані до стовпа, ані до заліза, а до якихось скляночок, синенких, або до білих, порцелянових. На щож ті скляночки там ще зачеплювати, щоб їх діти камінцями били, як приміром в нас, в старім краю. А на то, щоб не втікла електрика з дрота в землю. Якби так дроти були почеплені до стовпа, або до залізної штаби, що булаб злучена зі стовпом, то електрика не пішлаб вам до хати в лямпу. Вонаб зробила то, що я зробив. Вонаб викинула собі дорогу, а по мокрому стовпови шморгнулаб в землю. Длятого уживають тих скляночок, які є ізоляторами, то є, не дають переходити електричній струї через себе, а змушують її мандрувати там, де її контрактор, чи інсталятор приказав. Длятого то також мідяний дріт електричний обвивається гумою, яка є також ізолятором електрики, смолою і тому подібними середниками, які є злими провідниками електрики. З того бачимо, що вже німа сила, електрична енергія, заощаджує свою розтрату. Чому? Бо енергії у всесвіті є лише ограничена скількість, а виконуючи якусь працю, вона вибирає собі найлекшу дорогу, то є таку, яка дає їй найменьше опору. Ідім дальше. Блиснула лискавка. Додатня електричність атмосфери, стараючись зрівноважитися з відемною землею, вибирає собі найкоротшу дорогу. І в тім не питає: чи тим легким провідником буде дерево високе, чи церква — дім божий, чи людина, як найвисший пункт, в якім знаходиться земна електрика, в степу, серед поля. Яке питання не порушимо: чи то зі світа органічного, то є зі світа звіриннього і людського, чи зі світа неорганічного, то є зі світа мертвої природи, все і всюди панує оден і той самий закон економіки. Кождий за свою працю, тоє за затрачену енергію має одержати максімум продукту другої якости, на яку затрачено також певну скількість такої самої енергії. Хтож іде в чімбудь на розтрату, той поповнює насильство над тим законом природи, який дуже скоро пімститься на нім, бо приспішує вичерпання сили (в людини робочої), ну, і скоршу чи пізнішу, від того залежну, смерть. І так як над людиною, чи над німою твариною — тяжіють ті закони, так і не тільки що тяжіють над нею, але і руководять нею економічні закони. А ті всі економічні закони зводяться до одної формули: Бережи силу, бо сила здоровля; розтрата її — смерть.

Чиж можна дивуватися, коли серед тої страшної боротьби, яку веде людство, а в ній і наш нарід, який як темний несе на собі найтяжший її тягар, чи можна дивуватися, що він шукає, за свій, потом тяжким облятий гріш, належито проданого йому продукту необхідности? Сеж боротьба, яку вечеряє він на той сам шторник ніс на своїх плечах, а нині вже забув і апелюючи до патріотизму, виходить поза межі конкуренції. Всяке викинення гроша за товар гірший і в менший скількости булоб злочином, поповнюваним над самим собою і над тими ще нерозвиненими дітьми, що їх мускули ще не потребують поповнення, заки зачнуть продукувати, то є заробляти на себе. З того всего, що тут сказане, ще не значить, щоб бути закаменілим на потребу жертв. Жертвувати треба і то щедро. Але жертва в імя якоїсь думки висшої, то свідомість. Викинення гроша на ездар во імя патріотизму — се злочин несвідомости, злочин, з якого народній справі користи не буде.

З того одначе не виходить, щоб я був проти підпирання нашої торговлі, чи бизнесу. Але, як вже доказано, „нашим", в значінню економіки, є всякий, який зуміє в границях істиючої конкуренції дати за наш гріш, то є за наш труд, максімум, то є найбільше того, чого нам в данім разі треба, як по скількости, так і по якости. На кінці скажу, що я не ідеалізую нинішнього торговельного стану, бо він, як і індустрія, веде до монополізації. Одиноким средством товарообміну є спільна кооперація, що по довгих роках зрозумів і старий край, яка є майбутньою перспективою, що заступить нинішний торговельний хаос. Та щоб не лишити справи не закінченою, я вкажу бизнесменам той шлях, яким вони не лиш згуртують коло себе свій нарід, але і заберуть чужинців. Ось він, старий вже і дуже простий:

1) Точність міри і ваги;
2) Уміння витоггувати з жерела як найдешевше, щоб по найнизшій конкуренційній ціні продати своїм консументам (задля скорого обороту);
3) Додержання гігієни і санітарії (чистота);
4) Чемне обходження з публикою;
5) Першоклясний товар в ціні строгої конкуренції (ні низше, ні висше).
6) Ріжноманітність товарів (вибір, номенклятура товарів).

Тим же, хто більше візьме собі до серця сю допись, раджу звернутись до торговельної школи в Шикаго, тай на українській мові засягнути відомости про бизнес та про товарознавство. Сподіюся, що ті українські бизнесмени, які поставили свої бизнеси на здорових засадах, не тільки, що не будуть гніватися за се на мене, але в сїй дописі знайдуть потвердження раціонального їх поступовання, бож голос консумента, яким я є, пишучи сю допись, є вкінци кінців рішаючим в успіху торговлі, особливо коли то відноситься до української торговлі тут в Америці, де наші люди були і ще довгий, час будуть підпорою нашої торговлі. Я не хочу шкодити нашим бизнесменам. Я хочу їм помогти. Таку ціль мала моя допись.

Микола Безкоровайний,
Сиракюз, Н. Й.

ВІДОЗВА

ДО ГРОМАДЯН СЕЛА КУНАШІВ, ПОВ. РОГАТИН, ГАЛИЧИНА.

Браття і Сестри!

Давно Ви покинули свої рідні і дорогі серцю сторони, виїхали за океан до незнаної і чужої землі шукати щастя та кращої долі.

І нині шлемо Вам щирий привіт з рідного села від Ваших рідних та близьких громадян, та рідних Вам по душі просвітніх інституцій.

А заразом цею дорогою звертаємося до всіх Вас, Браття і Сестри, з великою просьбою, щоб були ласкаві жертвувати свої лепти на будову читальняного дому товариства „Просвіти" в Кунашові.

Почонаючи будову читальняного дому, ми находимося в тяжких фінансових обставинах; тому Виділ читальні „Просвіти" просить Вас о жертву.

Коли у Ваших жилах грає ще кров української нації, коли в серцях Ваших лежить просвітнє добро Ваших громадян, коли Ви мрієте думками, де Ви зросли молодими, якщо Ви любите рідне село Ваше, то твердо віримо в успіх наших змагань і віримо, що не відкажете жертви на наше освітнє добро. Освіта і знання дозволять нам краще жити.

Берім від других народів і культур усьо, що добре і гарне і даймо свому народови, бо просвіта, це найкращий вартовий українського духа.

Нехай отже не буде межи Вами ні одного, що, почуваючись сином свого села і українського народу, не причинивсяби своєю хочби й найменшою лептою для здвигнення дому читальні „Просвіти" в Кунашові.

Всім жертвуючим Виділ читальні в імени товариства складає згори щиру подяку, а імена всіх жертводавців будуть записані в серцях Ваших рідних громадян і в пропамятний книзі несторії і незабутої слави читальні „Просвіти" в Кунашові.

Жертви просимо слати на адресу: Виділ Читальні Просвіти в Кунашові, почта Болшівці.

За Виділ Чит. „Просвіти":
Іван Бандура, голова;
Пилип Перегінець, секр.

Для переведення збірки жертв на повищу ціль в Ню Йорку завязався Комітет в такім складі: Федь Сірко, голова; Василь Шеремета (с. Корнеля), касієр; Семко Румак, секретар. Жертви також можна слати до:

Vassil Sheremeta,
229 Ave. B., New York City.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться у вівторок, дня 16. серпня, о годині 7.30 вечером, точно в галі як звичайно. Обовязком є кождого члена явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження: Довгуючим пригадується, щоби вирівнали свої довги на сім мітінгу, бо будуть суспендовані без жадного оправдання. Також пригадується, що будемо збират жертви на Сиротинець сего місяця після ухвали, яка запала минувшого року. Ті члени, котрі мають вписані діти в У. Н. Союзі, мають вирівнати вкладки, бо в противнім разі їх вичеркнеться. Проситься також привести нових членів, будемо принимати без вступного до Бр. і У. Н. Союза. — А. Іванів, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запорожська Січ, від. 385, повідомляє, що надзвичайний мітінг відбудесь о год. 7.30 вечером, в середу, дня 17. серпня в гали У. Д. Просвіти, 700 Jackson St. N. E. На порядку нарад є важні справи до полагодження, як справа з далеким нортон, таж обовязком кождого члена бути присутним на сім мітінгу. Не явившийся член заплатить кару після ухвали. — М. Капюк, предс.; Йосиф Греськів, секр.

Др. Остап Грицай (Відень).

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА ЯК ПИСЬМЕННИЦЯ

(Спеціяльно для „Свободи").

(Докінчення).

(7)

З цього погляду в Кобилянської, як і в кожного письменника епохального значіння, є якесь чудно глибоке **прочуття грядучого майбутнього**, і свідомість того, що її слово є ударом в якийсь велитенський мертвіючий світ, якому приходить заглада. Слухаймо тільки, що каже про це доктор Марко в розмові з нашою геройкою. — Нинішні часи — говорить він — пригадують мені морську тишину нпр. під рівником. Горе кораблеві вітрильному, коли натрафить на таку нещасну пору! Ви мабуть не знаєте, що воно таке: Без подуву вітру жарить сонце огнем незносимим, і розкладає вкупі з кисльородом воздушним всі органічні тіла. Вода морська починає гнити, і гидкий жовто-брунатний слиз окружає корабель довкола, як далеко засягнє око. Гниль удиляється мясу, хлібові, солодкій воді і всім харчевим засобам, що корабель везе з собою. Та гниль переноситься помалу і на людські тіла, і не має на неї ліку на цілім світі. Спочатку мігби сильний вітер зробити сьому погубному процесові кінець, однак пізніше не приносить і він уже пільги... Нинішні часи подобають у дечім на таку морську тишину, і в них також богато-богато гнилі, їм треба також сильного зворушення, щоби подужали. — Яка гострозорість письменниці тут, коли зважимо, що це писано на цілі десятиліття перед світовою війною, та що так чудно достроюється це місце в Кобилянської до відомого місця про велике „покаяннє" на людей у Стефаникови твору „Камінний хрест"! І така сама незвичайно цікава є і та візія зяви Христа, в якій Христос каже до Наталки: — Чому кланяєшся мені? спитав спокійно. Чи не чуєш? Там на заході сміх. Сміються з вітця мойого і з мене. Але вони мусять сміятися, бо настав час сміху і зневіри. Настав час, де їх життя мучить і викликає безнадійність. Я виджу відзиву свіжої і чистої сили, а ти чого шукаєш? Тут Наталка додає: Я хотіла щось відповісти, не знаю напевно що, але не могла найти відповідного слова, щоб виявити свою думку. Він немов відгадав ту думку, бо сказав: Справедливости? Любови? Пожди, нехай сміх цей утихне і сонце удруге зійде. — Такі місця в нашій повісти свідчать найкраще про те, що пишучи свій твір, наша авторка почувала грядучий перелім в життю людської суспільности й уподоблювала тому своїх героїв — принаймені Наталку — по прообразам майбутньої людини й майбутнього життя та звязувала їх так несвідомо з духовістю нашої епохи. Бо хіба не скажемо сьогодня, що той, прочуваний духом Кобилянської „великий вихор", те „сильне зворушення" гнилим світом і справді пронеслися над світом в бурунах світової війни? Повалили гнили трони гнилих імператорів тай сотворили нові основи життя, нового суспільного ладу по ідеям того несмертельного соціялізму, соціяльної справедливости й любови, що його проповідував Христос. Нехай, що останні царі й кати людства, згуртовані сьогодня під стягом новітнього фашизму всякого роду маршалів, генералів, гетьманів та їх прислужників начиняють ще людськими жертвами свої тюрми і кримінали, осьтак як у Польщі ката Пілсудского. Але походу свідомих мас обновленого людства, тих широких трудових мас, ціллю яких є **вольне життя вольної людини**, не спинить нині ніякий фашизм. І не спинить він і розвитку духовости нової людини, духовости, нової великої свідомости життя і волі до завзятої боротьби за життя. І якнебудь Кобилянська й не веде малюнку життя в нашій повісти з усею послідовністю по лінії тої соціяльної обнови в майбутньому — хоч особа Орядина була до того знаменитою вихідною точкою — то постать Наталки з її пристрастним пожаданням боротьби та з її безконечною тугою за великою працею — це кість од кости нової епохи нашого життя і кров од крови новітньої людини.

„...Переконання, що я не роблю нічого злого, що сторонюся від всякого бруду, що через мої уста не переходить ніколи **лож**, — додає мені сили дивитися на своїх гнобителів не поглядом ненависти, але поглядом повним, довгим, і майже спокійним" — пише раз Наталка. А иншим разом: „Як страшно **самотно жити**! Ні, лучше сказати, як страшно жити вслід за другими! Хвилями мене опановує глуха лють. Я чуюся скованою, коли я жити бажаю. **Жити якимось иншим, повним повнійшим життєм!**"... „Ох, лиш сили додай мені, Боже, сили, **щоб я не спроневірилася собі і правді**, а я поборю все то **погань**, яку тільки стріну на дорозі свойого життя..." „Мрію об тім, щоб стати колись писателькою. Чи буду здатна до того, научать люде, або й час, а може прийду і сама на те. В моїх найтяжчих хвилях була така праця одинокою моєю розвагою, ставала мені якоюсь вимогою життя. В тій праці купається моя душа, починає в ній, а хочби я й не знала ніякого иншого щастя, така праця є ще завжди чимсь більшим, ніж буденнє щастя..." Або ті останні слова в щоденнику Наталки: „Не знаю, по чиїй стороні правда, але відчуваю ясно, що одно стане мені спасенням, а то **праця**! Слава тобі, Боже, що вона остається мені, і що я можу в ній шукати щастя. Коли потопаю в ній цілою душею, тоді всі, що заколочують мій спокій, відходять від мене далеко-далеко і я не чуюся ані самотною, ані непотрібною, але навпаки, чуюся міцною, самосвідомою, спокійною, майже щасливою..."

І все наново те:

Боротися!

Оттим то та перша велика повість Ольги Кобилянської належить і помимо своїх похибок до прикрас у скарбі духової творчости України. Вона стала одною з основ культурно-визвольного руху українського жіноцтва в нашій добі, і ще й сьогодня в силі розяснити своїм духовим світлом тернистий шлях нашої спільної боротьби за краще майбутнє. І є нині обовязком кожної української жінки й дівчини читати пильно той і кожний инший твір нашої письменниці, знати всю творчість Кобилянської і черпати з неї силу до боротьби за обнову життя, бо творча стихія, замкнена у книгах великої буковинської Каменярки і Світлоносиці в силі виховувати ще й найдальші покоління українського громадянства.

Українські жінки!

Читайте твори вашої геніяльної сестри від сторінки до сторінки, прикрашуйте ними Ваші домашні книгозбірні, обговорюйте їх в Ваших гуртках і на Ваших сходинах, і докажіть тим, що 40-літня праця нашої письменниці не пропала дармо, що вона промостила Вам шлях до духового обновлення.

Прислухуйтеся до голосу Ольги Кобилянської — це вічний, благословенний небом творчий голос, що зове Вас з пустарів сірої буденщини і поневоленого життя на вершини визволення і совершенности.

—o—

Не забуваймо, що наша письменниця живе нині в найтяжчих обставинах, без власної хати, без значніших засобів до життя і без змоги великої творчої праці, а ще до того на румунській займанщині. А якою матеріяльною запомогою сталоб для авторки „Царівної" те, колиб весь наклад її творів був розкуплений! Тому купуйте твори Кобилянської для кожної української хати, для кожної читальні, для кожної просвітньої установи! — **О. Г.**

(Кінець).

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць липень 1927 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Лабовська Фльоренц.
В. 2. Жук Олекса, Ясевич Іван.
В. 8. Гарасимів Пилип.
В. 16. Махомета Наталія.
В. 20. Семчук Адам.
В. 21. Миник Теодор.
В. 26. Кушнір Стефан.
В. 28. Криворчук Андрій.
В. 29. Коваль Анна, Соболь Тереса.
В. 34. Ковяк Теодозія.
В. 37. Шавляк Анна, Могила Дарка.
В. 43. Коваль Анна.
В. 48. Маліґ Франко.
В. 58. Романчук Іван.
В. 59. Баган Теодор.
В. 64. Ничка Микола.
В. 65. Волосяновський Олекса.
В. 73. Андрощук Сидор.
В. 74. Єрванович Василь.
В. 82. Гумечук Анна.
В. 90. Пукеца Лука, Стельма Іван.
В. 94. Готра Семен.
В. 98. Курила Иосиф.
В. 99. Лаврик Стефан.
В. 105. Ломпичук Іван, Захарко Микола.
В. 120. Василь Іван.
В. 122. Даліда Максим.
В. 128. Хорощак Марія.
В. 133. Гладун Василь.
В. 136. Шарак Петро, Куйбіда Катерина.
В. 138. Стисло Михайло.
В. 147. Лорошанський Григорій.
В. 161. Юрчак Іван.
В. 166. Мазур Анна.
В. 177. Рідецька Анна.
В. 192. Макогін Антоніна, Політило Текля, Німа Гаська.
В. 193. Тама Стах.
В. 203. Масник Марія.
В. 204. Дзюрка Антін.
В. 211. Бабій Пелягія, Бабій Катерина.
В. 217. Грищак Катерина.
В. 218. Скиба Анна.
В. 228. Стець Анна.
В. 236. Ханас Анна.
В. 239. Сенишин Василь.
В. 249. Іваночко Зофія.
В. 257. Денека Олександрэ
В. 271. Гулька Марія.
В. 273. Опшанський Леон.
В. 274. Пашович Марія.
В. 276. Мах Дмитро.
В. 277. Марчук Федор.
В. 282. Бурдяк Микола, Павлина Иосиф, Матвіїв Карп.
В. 303. Баран Анна.
В. 308. Саланик Іван.
В. 310. Довгун Іван.
В. 314. Стець Анна.
В. 316. Пригода Григорій.
В. 324. Коцюк Ольга, Слободян Марія.
В. 332. Спат Михайло.
В. 344. Перусевич Стефан, Перусевич Альбіна.
В. 346. Бішко Михайло.
В. 353. Макевич Андрій.
В. 360. Ставоровська Марія, Демчук Зофія, Волосінчук Маґда, Волосінчук Микола, Кретович Кость, Дмитрук Михайло, Демчук Михайло, Хомяк Іван, Ставоровський Михайло.
В. 361. Вареница Марія, Крупник Григорій, Боднарчук Стефан, Интльований Стефан, Олеськів Михайло, Ковальчук Дмитро, Герман Михайло, Івах Иосиф, Романишин Олекса.
В. 367. Яковлецький Ігнатій.
В. 371. Вергун Анна.
В. 373. Владика Текля, Квасна Текля.
В. 385. Друк Василь.
В. 400. Сеймовський Михайло.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 7. Чесляк Анна, Чесляк Іван, Кот Стефан, Кот Михайло, Роговська Олена, Сташек Марія, Роговський Константин.
В. 28. Гнатюк Иосиф.
В. 36. Ковба Катерина.
В. 41. Цимбаляк Василь, Цимбаляк Марія, Рагуля Параска, Родницький Андрій.
В. 45. Шийнок Микола.
В. 51. Голят Дмитро, Голят Франко, Колтун Григорій, Голят Каролька.
В. 63. Ясінський Микола.
В. 76. Дворянин Кость, Стахура Василь, Стахура Марія, Скалецький Семен.
В. 81. Печериця Василь.
В. 85. Вуйванко Прокоп.
В. 91. Кащій Михайло, Кащій Ксеня.
В. 100. Яхвак Теодор.
В. 102. Мацула Микола.
В. 113. Філевич Михайло.
В. 122. Сошік Іван, Сусоль Михайло.
В. 129. Покришка Михайло, Бойко Роман.
В. 139. Іванюк Иосафат.
В. 156. Кахнович Григорій.
В. 161. Іваник Дмитро.
В. 196. Каричорт Варвара.
В. 217. Бардашевський Ілько.
В. 229. Літвак Карл, Літвак Франя, Гилавський Михайло.
В. 235. Андрищ Андрій, Бобак Павло, Бобак Марія, Керничка Вікторія, Кушнір Михайло, Типлий Михайло.
В. 237. Лаврик Марія.
В. 239. Скрипник Микола.
В. 268. Гемза Иосиф, Євчин Василь.
В. 269. Бойко Тарас.
В. 275. Миськів Рода.
В. 277. Манас Олена, Присташ Марія.
В. 294. Демідюк Кароль, Яцик Іван, Демідюк Олена.
В. 318. Коваль Марія.
В. 339. Гайванович Микола.
В. 342. Лешик Михайло, Вархоля Стефан, Воробель Іван.
В. 354. Кутко Дмитро, Валоґ Людвик, Валоґ Агата.
В. 364. Леськів Василь, Сербій Іван, Леськів Юстина.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 41. Морозович Михайло, Морозович Анастазія.
В. 42. Калин Дмитро.
В. 65. Світлик Олекса, Світлик Анна, Гарбовський Василь.
В. 69. Когут Михайло.
В. 109. Стефанський Пилип.
В. 119. Шепас Катерина.
В. 137. Дешевський Іван.
В. 156. Яцик Марія, Яцик Михайло.
В. 217. Дорофей Василь.
В. 241. Чорний Ілько.
В. 259. Вроблевський Казимир, Вроблевська Анна.
В. 300. о. Ялечко Иосиф.
В. 308. Гелмак Теодор.
В. 325. Заблоцький Стефан, Заблоцька Вероніка.
В. 336. Замойський Дмитро.
В. 349. Кусик Елисавета.
В. 361. Музика Юстина, Музика Микола, Петрик Михайло, Гуцалюк Михайло.
В. 369. Бринґілевич Тимко, Бринґілевич Анна.
В. 373. Люпчин Катерина.
В. 385. Ліспевич Михайло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 4. Пупчик Семен.
В. 10. Грицко Михайло.
В. 18. Башта Марія, Боджінський Стефан.
В. 21. Боднар Петро, Федик Михайло.
В. 24. Кушнір Василь.
В. 29. Соха Анна.
В. 31. Дзюбан Марія, Дзюбан Теодор, Мішан Семен.
В. 32. Огурчак Иосиф.
В. 38. Яночко Іван, Яськів Анна.
В. 45. Сеньків Семен.
В. 59. Андрусишин Марія.
В. 61. Королевят Теодор, Королевят Анна, Спрох Андрій.
В. 65. Бойко Петро, Литвин Петро, Литвин Олена.
В. 66. Лешко Іван.
В. 69. Бобик Михайло.
В. 70. Чупpавський Павло, Козар Михайло.
В. 74. Ворик Дмитро.
В. 77. Цвчек Григорій.
В. 81. Будагазій Андрій, Ціпій Іван.
В. 84. Гоґоль Анна.
В. 85. Дріль Іван, Смереканич Павло, Мадай Василь, Мадай Марія, Понко Іван.
В. 86. Білас Анна.
В. 90. Винник Теодор.
В. 95. Кобрин Михайло.
В. 96. Проць Сенько.
В. 98. Заремба Іван.
В. 105. Полянський Иосиф, Тур Теодор, Полянська Анна.
В. 109. Дуда Станислава, Стеафиська Катерина.
В. 113. Клим Антін.
В. 121. Стахів Михайло, Стахів Анастазія.
В. 126. Фіяка Мирон.
В. 132. Баховський Іван, Баховська Олена.
В. 133. Сурма Антін.
В. 142. Москаль Роман.
В. 156. Грищук Иосиф, Грищук Анастазія.
В. 157. Гайдук Олекса.
В. 158. Бізіна Михайло, Шішко Сильвестер, Бізіна Анна, Шішко Розалія.
162. Ільчишин Теодор, Ільчишин Марія.
В. 177. Миськів Таціянна.
В. 187. Ручинський Микола.
В. 188. Кікта Михайло.
В. 192. Гузар Стефан.
В. 193. Ляхович Петро.
В. 196. Лецин Василь.
В. 216. Козак Анна.
В. 217. Базів Стефан, Олійник Ілько, Нищук Ілько.
В. 218. Одвард Анна.
В. 221. Яськів Іван.
В. 222. Каспер Гарасим.
В. 229. Бойко Стефан.
В. 230. Заяць Андрій, Бріяць Дмитро.
В. 231. Смолій Дмитро.
В. 235. Вульчак Григорій, Андрищ Юрій, Вульчак Марія.
В. 237. Кобилянський Михайло, Житник Іван, Житник Марія, Новосільська Павлина, Пірс Анна.
В. 238. Берґелицька Агафія, Бербеліцький Иосиф, Ставничий Ілько, Камінська Таціянна, Давискиба Андрій, Музика Григорій, Панкевич Олекса.
В. 241. Богданович Микола.
В. 245. Вайслер Говард.
В. 266. Горичун Лев.
В. 268. Громяк Михайло.
В. 269. Руда Марія, Петрик Зофія, Мудрик Іван, Рудий Дмитро, Петрик Стефан, Цінура Теодор, Білоус Василь.
В. 271. Гурський Семен.
В. 277. Фуярчик Тимко.
В. 289. Залецька Матрона.
В. 292. Стефаняк Анна, Стефаняк Ілько, Самотіс Стефан.
В. 295. Хорощак Иосиф, Хорощак Стефан.
В. 296. Беднарчук Михайло, Беднарчук Анна.
В. 300. Лисейко Василь, Кравець Іван.
В. 304. Новак Михайло, Гутник Петро, Богдан Іван.
В. 312. Кріль Панько.
В. 333. Зензель Марія.
В. 340. Оклевич Данило, Куречка Ірина, Куречка Іван.
В. 344. Левкович Іван, Янчук Яків.
В. 358. Адамович Стелла.
В. 361. Агрес Евдокія.
В. 363. Волошин Микола, Цидур Стефан.
В. 375. Сапелюк Володимир.
В. 388. Василик Василь.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 3. Гарбовський Василь, Світлик Олекса, Світлик Анна.
В. 57. Петрик Михайло.
В. 91. Морозович Михайло, Морозович Анастазія.
В. 103. Цунко Михайло.
В. 128. Замойський Дмитро.
В. 132. Чистух Семен.
В. 137. Мазій Марія.
В. 150. Олексишин Яків.
В. 153. Фецак Теодор, Фецак Марія.
В. 179. Люпчин Катерина.
В. 197. Гелмак Теодор.
В. 203. Заблоцький Стефан, Заблоцька Вероніка.
В. 206. Чорний Ілько, Музика Микола, Музика Юстина.
В. 213. Михаліцький Григорій, Михаліцька Меляція.
В. 217. Квасниця Анастазія.
В. 248. Бринґілевич Анна, Бринґілевич Тимко.
В. 273. Шелок Андрій.
В. 288. Когут Михайло.
В. 364. Стойка Михаліна.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 7. Сідлецький Петро, Хвалик Теодор.
В. 22. Яринська Пелягія.
В. 57. Фелик Петро.
В. 72. Дяк Іван.
В. 155. Соболяк Лаврентій, Брусь Павлина.
В. 228. Пінкасевич Ева.
В. 248. Задорожний Іван.
В. 281. Довган Анна.
В. 288. Голінський Маріян.
В. 292. Черевешко Катерина.
В. 305. Качмарчик Марія.
В. 324. Лущик Марія.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця липня 1927 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.759
В місяцю липни 1927 р. принято нових	101
В місяцю липни 1927 р. принято наново	70
В місяцю липни 1927 р. принято з переступними листами	30
В місяцю липни 1927 р. принято з інших кляс обезпечення	10
Разом	19.970
В місяцю липни 1927 р. суспендовано	134
В місяцю липни 1927 р. відійшли з переступ. листами	28
В місяцю липни 1927 р. відійшли до інших кляс обезпеч.	10
В місяцю липни 1927 померли	14
Разом	186
З кінцем місяця липня 1927 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	19.784

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	15
В клясі А.	на $ 250	406
В клясі А.А.	на $ 500	5.768
В клясі В.	на $ 750	902
В клясі С.	на $1000	12.214
В клясі В.В.	на $1500	245
В клясі С.С.	на $2000	71

НОВІ РОДИ:

Обезпеченнє платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	30
В клясі О-1000	на $1000	19
В клясі О-1500	на $1500	2
В клясі О-2000	на $2000	1
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпеченнє платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	18
В клясі Р-1000	на $1000	31
В клясі Р-1500	на $1500	—
В клясі Р-2000	на $2000	1
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпеченнє платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	28
В клясі Е-1000	на $1000	29
В клясі Е-1500	на $1500	2
В клясі Е-2000	на $2000	2
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
	Разом	19.784

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 2. Карляк Ярослав, Колодій Анна, Мацийовський Теодор, Мацийовська Ольга, Мацийовська Мелянія, Мацийовська Зофія, Мацийовська Марія, Мацийовська Параскевія, Мацийовський Андрій.
В. 7. Пухир Іван, Пухир Михайло.
В. 8. Пилипишин Афрозія, Пилипишин Михайло.
В. 9. Панчишин Михайло, Панчишин Іван, Панкевич Іван.
В. 15. Шевчук Катерина.
В. 26. Борис Олександра, Борис Іван, Борис Михаліна.
В. 29. Гомішак Михайло.
В. 43. Коваль Катерина, Коваль Тимко, Коваль Олена, Коваль Григорій, Лагода Марта.
В. 53. Собіль Олена.
В. 56. Щедельська Ольга.
В. 65. Могила Катерина, Могила Варвара.
В. 67. Левіцька Марія.
В. 94. Готра Марія.
В. 95. Кріль Катерина.
В. 120. Древна Юстина, Древна Григорій, Древна Володимир, Пласконос Марія, Пласконос Юрій, Семенчук Володимир, Стадник Мирослав, Стадник Евген, Шиян Іван.
В. 123. Мрикало Марія, Мрикало Анна.
В. 126. Мачужак Марія, Мачужак Петро.
В. 136. Дрост Михайло.
В. 145. Лаврук Иосиф.
В. 147. Хрін Іван, Мало Петро.
В. 163. Федюк Анна, Федюк Михайло, Федюк Марія, Курко Елисавета, Сенів Микола, Сенів Анна.
В. 182. Красінчук Олена.
В. 192. Німий Василь, Німа Ольга.
В. 197. Коробій Іван, Коробій Василь, Коробій Анна, Коробій Розалія.
В. 218. Кузенко Михайло.
В. 237. Матковський Ігнатій.
В. 239. Горбатій Петро, Волос Иосиф.
В. 247. Ліщинський Іван, Заячковський Стефан.
В. 252. Читвінський Мирослав, Гошко Лілія, Іващук Михайло, Іващук Олекса, Іващук Марія.
В. 257. Фурка Марія, Костефка Іван, Седляр Андрій, Седляр Юрій.
В. 273. Драбик Микола, Драбик Анна, Драбик Стефан, Гриб Іван, Гриб Дмитро, Гриб Лука, Гриб Кароль.
В. 274. Пусь Михайло, Пусь Лука.
В. 276. Лазар Володимир.
В. 278. Головатий Михайло.
В. 288. Кішшан Анна, Могильський Василь.
В. 333. Стеліга Стефанія.
В. 360. Хомяк Анна, Хомяк Мелянія.
В. 361. Гузар Михайло, Гузар Ольга, Гузар Омелян, Гузар Василь, Коцюбінський Іван, Коцюбінський Мирослав, Коцюбінська Станислава, Коцюбінська Ольга, Кошлейчук Франя, Кошлейчук Василь, Никифорчин Дмитро, Никифорчин Олена, Никифорчин Павло.
В. 364. Небожук Ева, Небожук Анна, Небожук Григорій, Сенюк Катерина, Сенюк Марія, Сенюк Анна.
В. 371. Паньків Андрій, Паньків Анна, Остаховська Олена, Остаховська Анна.
В. 385. Шміґановський Карпо Евген.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 7. Чижовська Олена, Чижовський Олекса, Чижовський Стефан, Чижовська Розалія, Стасіцький Іван, Стасіцька Катерина, Стасіцька Юлія, Стасіцька Олена, Стасіцька Марта, Щерба Марія, Щерба Дмитро, Щерба Анастазія, Тима Катерина, Тима Петро.
В. 44. Льокай Генрик, Льокай Анна.
В. 74. Сарахман Анна, Сарахман Катерина.
В. 76. Дворянин Іван.
В. 156. Кахновець Анна, Кахновець Микола, Кахновець Марія, Кахновець Юлія.
В. 229. Литвак Кароль.
В. 235. Кушнір Іван, Теплий Едвард.
В. 339. Гойванович Марія, Гойванович Анна, Гойванович Олена, Гойванович Катерина.
В. 351. Гупайло Матильда.
В. 364. Леськів Іван, Леськів Стефан, Леськів Василь.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 41. Морозович Іван.
В. 42. Калин Іван, Калин Васпль, Калин Марія.
В. 65. Світлик Михайло, Світлик Марія, Світлик Стефан.
В. 137. Дешевський Іван, Дешевська Анна, Дешевська Катерина, Дешевська Марія, Дешевський Стефан.
В. 156. Яцик Андрій, Яцик Анна, Яцик Наталка, Яцик Василь.
В. 361. Гуцалюк Ольга, Петрик Евген, Захарків Михайло, Захарків Анна.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 18. Башта Олена, Павук Анна.
В. 21. Боднар Дорка.
В. 26. Борис Олександра, Борис Іван.
В. 44. Яремко Олекса.
В. 57. Дзямба Петро.
В. 59. Андрусишин Павлина, Андрусишин Иосиф, Андрусишин Анна, Андрусишин Олекса.
В. 61. Королевят Іван, Королевят Михайло, Королевят Марія, Королевят Катерина, Королевят Иосиф, Королевят Стефан.
В. 70. Чуправська Стефанія, Чуправська Олена, Чуправська Ірина, Козар Микола, Козар Володимир, Козар Иосиф, Козар Омелян.
В. 77. Цьвек Таціянна, Цьвек Марія, Цьвек Іван, Цьвек Анна, Цьвек Зофія.
В. 85. Дріль Петро, Дріль Олекса, Дріль Петронеля, Мадай Марія, Мадай Андрій, Мадай Василь, Мадай Іван.
В. 95. Гурин Франко, Гурин Ґеновефа.
В. 105. Полянський Едвард, Полянський Иосиф, Полянська Бронислава, Тур Іван, Тур Марія, Тур Михайло.
В. 120. Древна Юстина, Древна Григорій, Древна Володимир, Пласконос Марія, Пласконос Юрій, Семенчук Володимир, Стадник Мирослав, Стадник Евген.
В. 128. Савчин Ілько, Савчин Іван, Савчин Григорій, Савчин Стефан, Савчин Зофія.
В. 132. Баховський Володимир, Баховська Марія, Баховський Михайло, Баховська Юлія, Баховська Ольга.
В. 158. Шішко Павло.
В. 160. Копечук Володимир, Копечук Марія.
В. 162. Ільчишин Микола, Ільчишин Ірина.
В. 187. Ручинська Анна, Ручинська Зофія, Ручинський Микола.
В. 237. Житняк Иосиф, Житняк Олена, Житняк Антін, Житняк Зофія.
В. 238. Музика Марія, Музика Теодор.
В. 269. Кик Стефанія, Петрик Марія, Петрик Богдан, Петрик Анна, Петрик Теодор, Петрик Іван, Петрик Петро, Петрик Михайло, Рудий Петро, Швець Василь, Швець Стефан, Швець Петро.
В. 276. Деленко Михайло, Деленко Марія, Деленко Олена, Васильчук Олекса, Васильчук Ольга.
В. 300. Пирч Анастазія, Пирч Григорій, Пирч Марія, Пирч Михайло, Синатовський Іван, Синатовська Анна, Синатовський Теодор, Синатовська Марія.
В. 341. Цубикайло Анна, Цубикайло Іван.
В. 359. Кардинал Михайло, Кардинал Розалія.
В. 361. Гузар Михайло, Гузар Омелян, Коцюбінський Ів., Коцюбінський Мирослав, Коцюбінська Станислава, Никифорчин Дмитро, Никифорчин Олена.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 3. Світлик Стефан, Світлик Марія, Світлик Михайло.
В. 57. Петрик Евген.
В. 91. Морозович Іван.
В. 137. Мазій Олена, Мазій Анна, Мазій Стефанія.
В. 153. Фецак Михайло, Фецак Іван, Фецак Иосиф, Фецак Андрій, Фецак Петро, Фецак Марія.
В. 183. Грубяк Анна, Грубяк Франя.
В. 213. Михаліцький Теодор.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 44. Льокай Генрик, Льокай Анна.
В. 70. Туренчак Михайло.
В. 128. Хорощак Марія.
В. 204. Дзюрка Антін.
В. 217. Грищак Катерина.
В. 218. Литвин Анна.
В. 308. Селяник Іван.
В. 316. Пригода Григорій.
В. 324. Коцюк Ольга.
В. 385. Друк Василь.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 50. Береза Стефан.
В. 83. Маланяк Василь.
В. 155. Добрянський Михайло.
В. 239. Шеремета Василь.
В. 317. Кондрасевич Петро.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця липня 1927 в У. Н. Союзі було дітий чл.	12.182
В місяцю липни 1927 р. принято нових	118
В місяцю липни 1927 р. принято наново	34
В місяцю липни 1927 р. принято з переступними листами	20
Разом	12.354
В місяцю липни 1927 р. суспендовано	113
В місяцю липни 1927 р. відійшли з переступними листами	17
В місяцю липни 1927 р. відійшли до повнолітних членів	10
В місяцю липни 1927 померли	5
Разом	145
З кінцем місяця липня 1927 р. в У. Н. Союзі було дітий чл.	12.209

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 ц. місячної вкладки	11.632
В клясі 2-ій за 50 ц. місячної вкладки	577
Разом	12.209

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця липня 1927 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	31.941
В місяцю липни 1927 р. прибуло повнолітних членів	25
В місяцю липни 1927 р. прибуло дітий членів	27
З кінцем місяця липня 1927 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	31.993

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць липень 1927 р. як суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (серпня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця серпня 1927, то в вересни 1927 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняттє), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяци липни 1927 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосилися до иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци серпни 1927 р., бо на другий місяць, то є в вересни 1927 р. стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о приняттє).

I. Каштанюк, гол. рек. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".